

Infographics op het CPB: de forties zijn back!

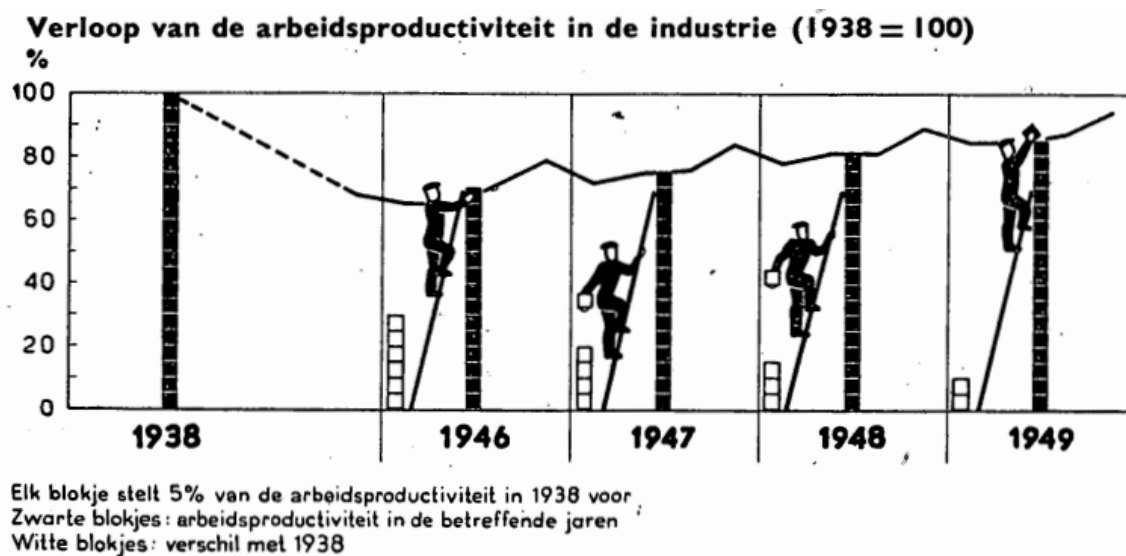
Maaïke Diepstraten en Minke Remmerswaal

In maart is het Centraal Economisch Plan (CEP) 2018 verschenen. 80 pagina's met vele tabellen, tekstboxen, alinea's met dikgedrukte, topische zinnen, grafieken, infographics plus de bijbehorende vlog beschrijven hoe de Nederlandse economie ervoor staat. Waarom al deze toeters en bellen? Het is ook het CPB niet ontgaan dat mensen informatie beter begrijpen en onthouden wanneer ze worden verbeeld. Daarom zet het CPB verschillende middelen in om vrij droge en technische materie zo helder mogelijk uit te leggen aan Nederlandse burgers, politici en beleidsmakers. Al meer dan 70 jaar publiceren wij het CEP, maar zo kleurrijk en vormrijk als dit jaar, was het CEP nog nooit. Kortom: met ons veelvoud aan communicatiemiddelen zijn wij hartstikke bij de tijd!

Menigeen zal denken: "hè hè, eindelijk iets innovatiefs!" Zo'n grijze overheidsinstantie loopt altijd achter de feiten aan, een echte *laggard*.¹ Wel, dat klopt niet! Het CPB onder leiding van Jan Tinbergen gebruikte sinds de jaren 40 namelijk al volop infographics!^{2 3}

Neem bijvoorbeeld het CEP van 1950. In die uitgave werden veel vergelijkingen gemaakt tussen de economie vóór de Tweede Wereldoorlog (met 1938 als ijkpunt) en ná de Tweede Wereldoorlog (de jaren 1946 t/m 1949). Figuur 1 geeft een eenvoudige infographic uit dat CEP weer. De arbeidsproductiviteit was flink gekelderd tijdens de oorlog. De arbeiders op de ladders laten zien hoe de arbeidsproductiviteit langzaam weer (letterlijk!) werd teruggebracht naar het niveau van 1938.

Figuur 1 Infographic over de arbeidsproductiviteit uit het CEP van 1950

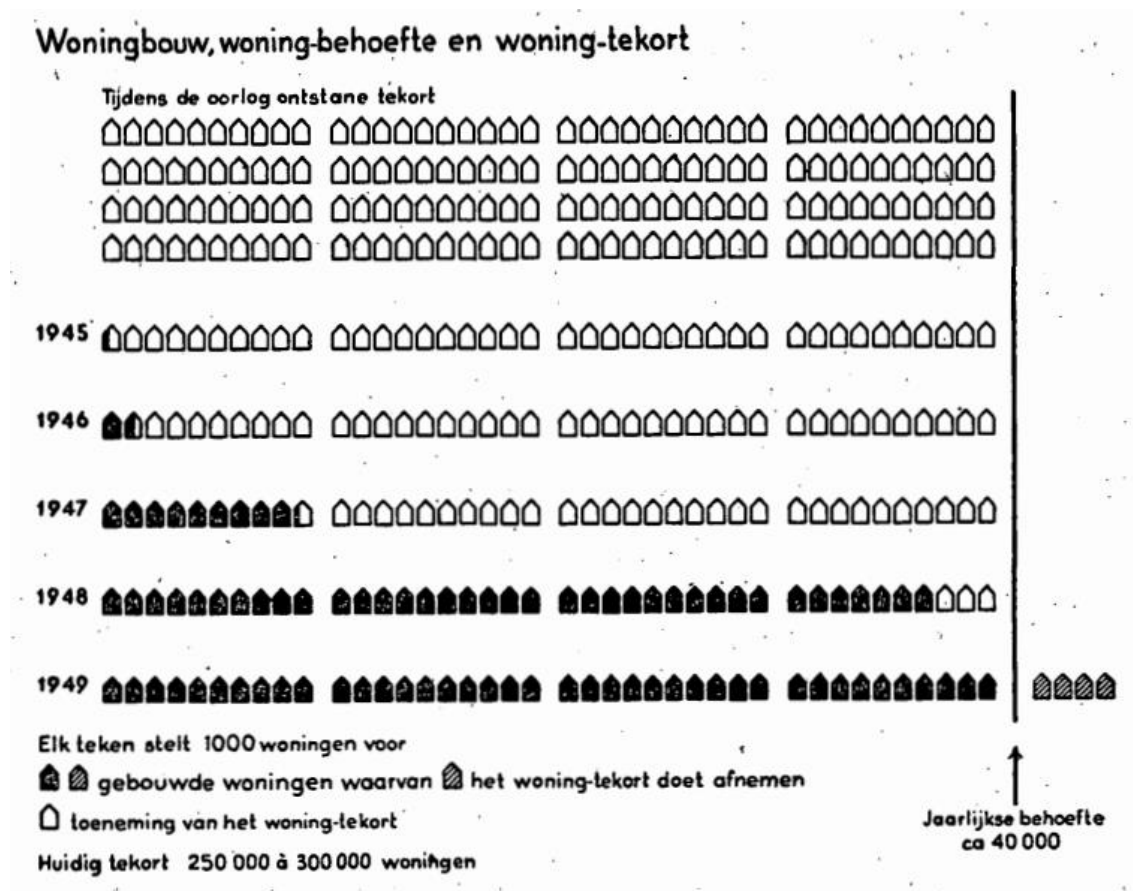
Figuur 2 is een infographic over de woningmarkt. Met eenvoudige huisjes, zwart, wit of gearceerd, werd heel simpel het woningtekort als gevolg van de oorlog, en de woningbouw na de oorlog weergegeven voor verschillende jaren.

¹ Zie het theoretisch raamwerk 'diffusion of innovations' van Everett Rogers.

² Het eerste CEP, van 1947, bevatte 24 infographics, om precies te zijn.

³ Een ander aspect waarmee het CPB haar tijd vooruit zijn Engelstalige vertalingen: al sinds haar oprichting publiceert het CPB ook Engelse vertaling van haar publicaties. Zie de [CPB Historische Collectie](#).

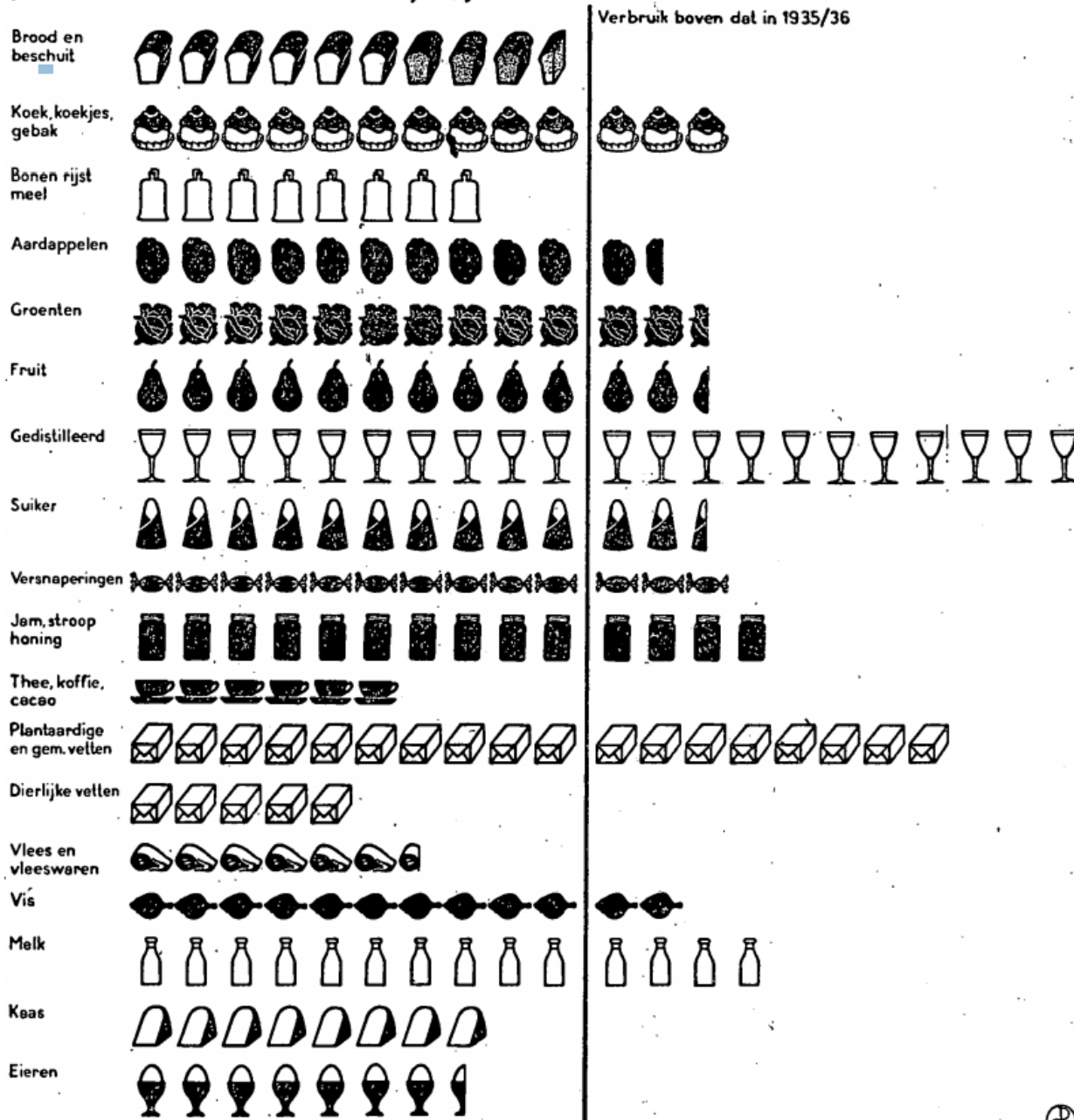
Figuur 2 Infographic over de woningbouw, -behoefte en –tekort uit het CEP van 1950

Ten slotte Figuur 3, een infographic over het gebruik van voedingsmiddelen voor en na de oorlog. Deze infographic begrijp je ook als je niet kunt lezen. Het leven in 1949 lijkt één groot feest: veel zoetigheden en drank! Daarnaast laat de infographic een flinke daling van vleesconsumptie zien, een ontwikkeling waar milieu-experts vandaag de dag blij van zouden worden.

Figuur 3 Infographic over het gebruik van voedingsmiddelen uit het CEP van 1950

Het verbruik van voedings- en genotmiddelen in 1949 per hoofd (in % van het verbruik in 1935/36)

Elk figuurtje stelt 10% voor van het verbruik in 1935/36

Kunnen we nu concluderen dat het CPB dus eigenlijk al die tijd een *innovator* is geweest door het gebruik maken van infographics om informatie over te brengen? Nou nee, na het gouden tijdperk verschenen er helaas lange tijd geen infographics meer in het CEP.

Gelukkig heeft de infographic in 2016 zijn *comeback* gemaakt in het CEP. En hoe! Het gehele CEP van 2018 is visueel samengevat in één infographic, zoals Figuur 4 laat zien.

Maar om de infographic nou innovatief te noemen? Wij zouden liever van retro spreken.

Figuur 4 Infographic over het model om de koopkracht te berekenen

